

KORRALDUS

09.03.2023 nr DM-118256-18

Kõverdama turbatootmisala keskkonnaloa nr L.MK.LÄ-36790 muutmine

1. OTSUS

Tuginedes alljärgnevale ja võttes aluseks Aktsiaselts Torf poolt esitatud keskkonnaloa taotluse, maapõueseaduse § 48, § 66, veeseaduse § 2 lg 2, § 187 p 6, keskkonnaseadustiku üldosaseaduse § 41, § 59, **otsustan:**

1.1. Muuta Aktsiaseltsile Torf (registrikood 10076240, aadress Tallinna mnt 26a, Lihula linn, Lääneranna vald, Pärnu maakond) kuuluvat keskkonnaluba nr L.MK.LÄ-36790;

1.2. Liita keskkonnaloale nr L.MK.LÄ-36790 vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/326334 ja tunnistada vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/326334 kehtetuks;

1.3. Viia vastavad muudatused keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS;

1.4. Korraldus jõustub Aktsiaseltsile Torf teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Torf (registrikood 10076240, aadress Tallinna mnt 26a, Lihula linn, Lääneranna vald, Pärnu maakond) esitas Kõverdama turbatootmisala keskkonnaloa nr L.MK.LÄ-36790 muutmise taotluse (nõuetekohane taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 11.08.2022 dokumendina nr DM-118256-7).

Kõverdama turbatootmisala asub Pärnu maakonnas Lääneranna vallas Karuse külas riigiomandis olevatel kinnistutel Kõverdama turbatootmisala (katastritunnused: 19502:002:0119 ja 19502:002:0118). Riigivara valitsejaks on Keskkonnaministeerium ja valitsema volitatud asutuseks Maa-amet. Mäeeraldisel pindalal on 128,68 ha ja mäeeraldisel teenindusmaa pindalal on 129,64 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab Kõverdama turbamaardla (registrikaart nr 0114) vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 1 plokki ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 2 plokki. Seisuga 30.06.2022 olemasoleva Kõverdama turbatootmisala mäeeraldisega seotud varuplokkide jääkvaru järgmine: 1 plokk – vähelagunenud turvas, aktiivne tarbevaru: 9 tuhat t, 2 plokk – hästilagunenud turvas, aktiivne tarbevaru: 299,8 tuhat t. Vähelagunenud turba

kaevandatav kogus on 9 tuh t ja hästilagunenud turba kaevandatav kogus on 279 tuh t. Kaevandatud maavara kasutatakse aianduses.

Keskkonnaloa nr L.MK.LÄ-36790 muutmise soovitakse muuta kaevandatud maa korrastamise suunda ja liita olemasolev vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/326334 ühtseks keskkonnaloaks. Samuti soovitakse pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 30 aasta võrra.

Mäeeraldis piirneb ida poolt TUUDI(TTP-562) maaparandushoiualaga (KPO väline tunnus 5111790030101002), 150 m lääne pool paikneb LÕO(TTP-540) maaparandushoiuala (KPO väline tunnus 5111930020090002). Kõverdama turbatootmisala kuivendussüsteemi eesvooluks on mäeeraldisel edelanurgast välja voolav Virita kraav.

Kõverdama turbatootmisala edela- ja lõunaosa vahetuses läheduses on Karula-Linnuse hoiuala. Mäeeraldisest 0,1-0,3 km edela pool paiknevad vääriselupaigad VEPL01798 (vanad männid ja kased), VEPL115012 (siirdesoomännik) ja VEPL00997 (rabamännik) ning 0,2 km lõunas VEPL01317 (laialehised metsad).

Lähimad majapidamised paiknevad Kõverdama turbatootmisala mäeeraldisest 220 m kaugusel edelas Nõmme (katastritunnusega 19502:002:0054) ja Männiku (katastritunnusega 19502:002:0055) kinnistutel.

Riigilõiv 816 eurot on tasutud 23.12.2021 riigilõivuseaduse § 136² lõike 2 kohaselt.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teade võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on lokaalse mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmine on avalikustatud 30.08.2022 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 30.08.2022 kirjaga nr DM-118256-9 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Vastavalt maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 49 lõikele 6 saatis Keskkonnaamet 30.08.2022 kirjaga nr DM-118256-8 keskkonnaloa taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks kohalikule omavalitsusele (Lääneranna Vallavalitsus) arvamuse andmise tähtajaga kaks kuud.

Lääneranna Vallavalitsus tähtaja jooksul ei vastanud.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloo taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 21 sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist.

Kooskõlas MaaPS § 1 lõigetega 3 ja 4, HMS §-dega 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 22.02.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnaloo andmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lõike 2 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise ajaks kaks nädalat eelnõu kätte saamisest arvates. Ettepanekuid ja/või vastuväiteid kahe nädala jooksul laekus/ei laekunud.

HMS § 49 lõikest 1 tulenevalt on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada, õigus määratud tähtaja jooksul esitada menetlust läbiviivale haldusorganile eelnõu või taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Keskkonnaamet küsis Aktsiaseltsilt Torf 21.02.2023 kirjaga nr DM-118256-15 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloo muutmise eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

Aktsiaselts Torf vastas 01.03.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS 01.03.2023 nr DM-118256-16), milles andis teada, et L.MK.LÄ-36790 loa pikendamise kohta märkused puuduvad.

Lääneranna Vallavalitsus vastas 06.03.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS 08.03.2023 nr DM-118256-17), milles juhtis tähelepanu korralduse punktis 3.3. olevale mäeeraldise nimele. Muid märkuseid ja ettepanekuid ei olnud. Keskkonnaamet parandas vastavalt Lääneranna Vallavalitsuse tähelepanekule punktis 3.3. ekslikult nimetatud mäeeraldise nime.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloo andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1. muudetav keskkonnaluba nr L.MK.LÄ-36790 annab Aktsiaseltsile Torf Kõverdama turbatootmisala mäeeraldisel õiguse maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks.

3.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnaamet jättis 07.02.2023 kirjaga nr DM-118256-14 „Kõverdama turbatootmisala keskkonnaloo muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise” algatamata keskkonnamõju hindamise keskkonnaloo taotluse menetluse käigus. Kavandatavale tegevusele lisati täiendavaid keskkonnameetmeid ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või

leevendamiseks. Keskkonnameetmed on välja toodud käesoleva korralduse punktis 3.5.

3.3. Õiguslik alus

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja (Maa-ameti 30.12.2021 kiri nr 9-3/21/20120-2).

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 45 lõike 1 kohaselt on turba kaevandamiseks lubatud kaevandamisluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal.

MaaPS § 45 lõike 3 kohaselt kantakse kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust ning sama paragrahvi lõike 4 kohaselt kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardlal antakse kaevandamisluba turba kaevandamise aastamäära piires.

Turba kaevandamise aastamäär on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 22.12.2016 määrusega nr 150 (edaspidi ka *määrus nr 150*).

Kõverdama turbamaardla (registrikaardi nr 114) on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ lisas 2 toodud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja.

MaaPS § 55 lõike 2 punkti 3 alusel keeldutakse keskkonnaloa andmisest, kui turba kaevandamiseks kõikidele turba kaevandamise lubadele kantud kaevandamise maksimaalsete aastamäärade summa ületab või ületaks selle loa andmise korral käesoleva seaduse § 46 alusel kehtestatud turba kaevandamise aastamäära ja selle loa andmisega kaasneks kõikidele turba kaevandamise lubadele kantud kaevandamise maksimaalsete aastamäärade summa suurenemine

Kõverdama turbatootmisala mäeeraldise keskkonnaloa muutmise taotluse kohaselt on tegemist olemasoleva mäeeraldisega. Keskkonnaloa muutmisega maksimaalselt kaevandamise aastamäära ei muudeta.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Aktsiaselts Torf ei ole seisuga 08.03.2023 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Tulenevalt MaaPS § 50 lõikest 6 tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Jäätmeseaduse § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Kõverdama turbatootmisala mäeeraldisel kaevandamisjäätmeid ei teki ning seega puudub kaevandamisjäätmekava vajadus.

3.4. Vee erikasutus

Aktsiaselts Torf (10076240, aadress: Pärnu maakond, Lääneranna vald, Lihula linn, Tallinna mnt 26a, 90303) omab tähtjalist vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/326334 Pärnumaal Lääneranna vallas Karuse külas turbatööstusmaalt sademevee juhtimiseks suublasse. Tähtjaline luba on antud Hiiu-Lääne-Saare regiooni juhataja korraldusega 03.06.2015 nr HLS 1-15/15/144 „Vee erikasutusloa väljastamine“ kehtivusajaga kuni 30.06.2025.

Keskkonnaloa muutmistaotluse alusel soovib ettevõtte liita vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/326334 maavaraloaga nr L.MK.LÄ-36790 ja pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 30 aasta võrra. Kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnaluba (KeÜS § 41 lg 4).

Taotlusesse lisatud VELT-plaani ning vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/326334 alusel on väljalasu Kõverdama raba (LA063) suublaks Virita kraav (VEE1119300), mis suubub Uustalu kraavi (Silmajõgi) (VEE1119200). Loa kohaselt võib Kõverdama turbatootmisalalt Virita kraavi suunatav vesi sisaldada lämmastikku maksimaalselt 45 mg/l, naftaprodukte 5 mg/l ja heljumit 40 mg/l, fosforit 1 mg/l ning selle bioloogiline hapnikutarve ei tohi ületada 15 mg/l. Heljumi setitamiseks on rajatud 3 settebasseini. Vee kvaliteedi kontrollimiseks võetakse proove üks kord poolaastas. Aastatel 2020-2022 teostatud väljalaskmete omaseire analüüsides on kõigi seiratavate näitajate sisaldused jäänud loaga kehtestatud piirväärtustest madalamaks. Väljalasu kaudu taotletakse ärajuhitava vee koguseks kuni 808 000 m³ aastas, 202 000 m³ kvartalis.

Lääne-Eesti veemajanduskava 2022-2027 (kinnitatud 07.10.2022 keskkonnaministri käskkirjaga nr 357) kohaselt pole suublaks olevale Virita kraavile pinnaveekogumit määratud. Kogum on määratud Uustalu kraavile (1119200_1), mille koondseisund on 2019. aasta seisuga hinnatud heaks. Keskkonnaloa nr L.VV/326334 alusel tehakse Virita kraavis suubla seiret üks kord kolme aasta jooksul, seirates näitajaid heljum, lahustunud hapnik (proovivõtul), üldfosfor ja

üldläämmastik. Jätkuva turbatootmisala tegevusega ei ole ette näha pinnaveekogumi seisundi halvenemist, kui järgitakse keskkonnaloaga sätestatud nõudeid.

Piirkonnas levinud põhjaveekogumiteks on Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum ja Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas. Kõige ülemiseks põhjaveekihi on vaadeldaval alal soosetete veekiht, mille veetase on 0,1-0,5 m maapinnast. Veekiht on vabapinnaline ja toitub peamiselt sademetest. Ümbruskonna majapidamised kasutavad veevarustuseks eeskätt Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekihi Matsalu põhjaveekogumi vett. Lähedusse jäävad Torf AS-le kuuluv puurkaev PRK0064833, Nõmme pumbamaja maaüksusele (katastritunnus 19502:002:0053) jääv puurkaev PRK0013947 ja Lehtmetsa maaüksusele (katastritunnus 19502:002:1270) jääv puurkaev PRK0055680. Jätkuva tegevusega ei ole ette näha mõju lähipiirkonna puur- ega salvkaevudele, kuna kaevandamisega mõjutatava ala pindala ei suurene ja tegevuse iseloom ei muutu ning kaevandamisega mõjutatakse eeskätt soosetete veekihti.

Väljalask Kõverdama raba (LA063) liidetakse maavaraloa koosseisu koos kõigi vee erikasutuse keskkonnaloas nr L.VV/326334 olevate asjakohaste tingimustega. Vee erikasutuse osa maavaraloale üle tuues kohandati vaid üksikuid sõnastusi, kaotades keskkonnaloast vananenud väljendid nagu "Keskkonnainspeksioon" ja "Päästeteenistus". Keskkonnaloa vormist V8 eemaldati nõue võtta esimene pinnavee seireproov 2015. aastal, kuna see pole enam asjakohane.

3.5. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Taotletava tegevuse kohta on koostatud keskkonnamõju eelhindang ning selle alusel on Keskkonnaamet otsustanud jätta algatamata keskkonnamõju hindamise Kõverdama turbatootmisala keskkonnaloa muutmise taotlusele. Keskkonnaamet seab Kõverdama turbatootmisala keskkonnaloa kõrvaltingimusteks keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses toodud leevendava keskkonnameetme:

1. Kaevandamisel tuleb arvestada tuule suunaga ja tuule puhumisel lähimate majapidamiste suunal hinnata tahkete osakeste levikut visuaalselt ning vajadusel tööd ajutiselt peatada. Juhul kui tootmismahud või kasutatav tehnoloogia muutub, tuleb heitkoguseid uuesti hinnata.

3.6. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Kõverdama turbatootmisala mäeeraldise keskkonnaloa muutmise korralduse eelnõule arvamusi ja vastuväiteid ei esitatud.

3.7. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima atmosfääriõhu kaitse seaduses, jäätmeseaduses, veeseaduses, maapõueseaduses ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan_Kõverdama.pdf
3. Geoloogilised labiloiked_Kõverdama.pdf
4. Korrastatud ala plaan_Kõverdama.pdf

Teadmiseks: Lääneranna Vallavalitsus, Maa-amet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Carmen Tau
spetsialist
maapõuebüroo

Elina Jantson
spetsialist
veeosakond